

Hvornår kan der ske bevilling af forbrugsgoder efter serviceloven?

af konsulent Erik Jappe

Det kan være svært at forstå for mange borgere, der kontakter DUKH, hvornår der kan ske bevilling af såkaldte forbrugsgoder efter serviceloven, herunder at forstå afgrænsningen mellem hjælpemidler og forbrugsgoder. Det vil jeg forsøge at redegøre for i dette nummer af praksisnyt gennem beskrivelse af nogle afklaringsstrin, der skal foretages.

Lovgivningen

Reglerne om hjælpemidler og forbrugsgoder findes i [servicelovens](#) § 112 og § 113. Regelsættet er nærmere beskrevet i [Bekendtgørelse om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven](#) og i [Veiledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder](#). Se evt. også [DUKH's lovguide om hjælpemidler og forbrugsgoder](#).

Der ydes støtte til køb af forbrugsgoder, når betingelserne for støtte til hjælpemidler er opfyldt. Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo. Forbrugsgoder omfatter produkter, som er fremstillet og forhandles bredt med henblik på sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed.

Gratis, betaling eller egenbetaling?

Både hjælpemidler og forbrugsgoder bevilges uden hensyn til ansøgerens økonomiske forhold. Støtten er skattefri.

Hjælpemidler: De fleste hjælpemidler ydes som udlån. Det er gratis at låne og som udgangspunkt også gratis at få bevilget hjælpemidler, men for enkelte hjælpemidler er der en egenbetaling (f.eks. ortopædisk fodtøj).

Forbrugsgoder: Hjælp til anskaffelse af forbrugsgoder ydes med et beløb svarende til 50 pct. af prisen på et almindeligt standardprodukt af den pågældende art. Der ydes kun hjælp til forbrugsgoder, når udgiften i den enkelte ydelsessituation overstiger 500 kr. (læs mere herom under afklaring 5). Der er særregler vedrørende fodtøj og særregler, hvis der foreligger særlige forhold (se afklaring 6).

Afklaring 1: Er det et hjælpemiddel eller forbrugsgode, der ansøges om?

Hjælpemiddel: Specialfremstillet produkt, der er fremstillet for at kompensere for et handicap (se f.eks. [principafgørelse 144-09](#) om væskeabsorberende liggeunderlag til en voksen kvinde, der led af inkontinens. Underlaget skulle bevilges som et hjælpemiddel. Det betød, at hun ikke selv skulle betale for liggeunderlaget.

Ankestyrelsen anførte, at et væskeabsorberende liggeunderlag var uden forbrugsværdi for den almindelige voksne befolkning og blev heller ikke fremstillet med den almindelige voksne befolkning for øje eller til grupper af den voksne befolkning).

Forbrugsgode: Forbrugsgoder omfatter produkter, som er fremstillet og forhandles bredt med henblik på sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed (se f.eks. [117-11](#): 3-hjulet knallert og [156-11](#): 3-hjulet el-scooter). Bemærk dog [S 158 \(09/10\)](#) vedr. børn og unge, hvoraf det fremgår, at Ankestyrelsen næppe vil mene, at en 3-hjulet el-scooter er et forbrugsgode for børn og unge, men at køretøjet til børn og unge vil blive betragtet som hjælpemiddel. Ankestyrelsen har dog ikke praksis herom endnu.

Afklaring 2: Indgår forbrugsgodet i sædvanligt indbo?

Der kan ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo, f.eks. almindelige stole, borde, senge, smartphones, fladskærme, dvd-afspillere m.v. Det er ting og genstande, som almindeligvis findes i ethvert hjem, der måtte ønske det. Der lægges vægt på udviklingen i den almindelige levestandard, på folks forbrugs- og levevaner, på samfundsudviklingen og på, at langt den overvejende del af alle danske husstande har adgang til sådanne forbrugsgoder.

Det fremgår af den kasserede [principafgørelse 5-15](#), at niveauet for sædvanligt indbo i det mindste svarer til praksis vedrørende trangsbeneficiet jf. [retsplejelovens § 509](#). Efter denne bestemmelse kan der ikke foretages udlæg i aktiver, bortset fra fast ejendom, der er nødvendige til opretholdelse af et beskedent hjem og en beskedent levestandard for skyldneren og hans husstand.

Yderligere skal der foretages en vurdering af, hvor udbredt et givet forbrugsgode er på landsplan. Til brug for denne vurdering kan oplysninger fra Danmarks Statistik anvendes som retningsgivende standard.

Eksempler fra principafgørelser udsendt af Ankestyrelsen:

Sædvanligt indbo
59-13 : Smartphone
32-16 : Vaskemaskiner, opvaskemaskiner, tørretumbler, mikrobølgeovne og alm. køkkenmaskiner
36-16 : 2-hjulede el-cykler
Ikke sædvanligt indbo
C-22-05 : Elevationsseng
C-36-07 : Hæve/sænke skrivebord

Bemærk: Hvis kommunen vurderer forbrugsgodet til at være sædvanligt indbo, skal der ikke foretages en vurdering af, om forbrugsgodet udelukkende fungerer som et hjælpemiddel ([principafgørelse 153-11](#)).

Afklaring 3: Er betingelserne for bevilling af forbrugsgoder opfyldt?

Kommunen skal yde støtte til køb af forbrugsgoder til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når forbrugsgodet jf. § 113, stk. 1, jf. § 112, stk. 1

- i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne, *eller*
- i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet *eller*
- er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Forbrugsgodet kan således bevilges, hvis én af de 3 betingelser er opfyldt.

Afklaring 4: Fungerer forbrugsgodet udelukkende som hjælpemiddel?

Hvis forbrugsgodet på grund af den nedsatte funktionsevne udelukkende fungerer som et hjælpemiddel, således at ansøgeren ikke kan benytte produktet efter sit formål som forbrugsgode, omfatter hjælpen den fulde anskaffelsespris. Hjælpen kan ydes som udlån (servicelovens § 113, stk. 5). Ankestyrelsen har i [principafgørelse 121-10](#) truffet afgørelse om, at en 55-årig kvinde med fremadskridende dissemineret sclerose havde ret til en 3-hjulet el-scooter som et forbrugsgode, der udelukkende fungerede som et hjælpemiddel. Fra afgørelsen:

"Kvinden kunne ikke længere køre på en 3-hjulet el-dreven cykel, gangdistancen var nedsat, der var kraftnedsættelse i højre arm og ben og udtrætning.

Kvinden havde brug for en el-scooter for at kunne færdes i nærområdet omkring sin bolig og omkring sommerhuset og for at kunne handle ind og besøge venner og familie. Gangdistancen var 100 meter i betydeligt nedsat tempo.

Der blev ved afgørelsen lagt vægt på, at kvinden ikke var i stand til at færdes uden for hjemmet uden en el-scooter. El-scootere havde dermed ingen værdi for kvinden, svarende til forbrugsgodeværdi af el-scooteren hos en ikke-handicappet person."

I [Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5/september 2010](#) er det anført, at det altid vil være en helhedsvurdering ud fra en samlet bedømmelse af ansøgerens livssituation, om en el-scooter udelukkende fungerer som hjælpemiddel. Der kan lægges vægt på faktorer som:

- evnen til at kunne færdes (gangdistance),
- hvor omfattende behovet for kørsel med el-scooter er,
- hvilke andre muligheder pågældende har for at komme rundt,
- om el-scooteren afløser et egentligt hjælpemiddel,
- behovet for at kunne klare sig selv, og
- behovet for et aktivitetsniveau svarende til andre personer på samme alder og i samme livssituation.

Bemærk: Reglerne om frit valg i forhold til hjælpemidler kan ikke anvendes for forbrugsgoder, der udelukkende fungerer som et hjælpemiddel. Et forbrugsgode, der udelukkende fungerer som hjælpemiddel, er i sin karakter et forbrugsgode og ikke et hjælpemiddel ([principafg. 121-13](#)).

Afklaring 5: Overstiger udgiften 500 kr. i den enkelte ydelsessituation?

Der kan kun ydes hjælp til forbrugsgoder, når udgiften er over 500 kr. Hvis der i den enkelte ydelsessituation er behov for mere end ét forbrugsgode, lægges den samlede udgift til grund (servicelovens § 113, stk. 2).

Hvis forbrugsgodet udelukkende fungerer som et hjælpemiddel til at afhjælpe den nedsatte funktionsevne, betaler kommunen de fulde anskaffelsesudgifter. Hjælpen kan ydes som udlån (§ 113, stk. 5).

Afklaring 6: Foreligger der ganske særlige forhold ved den nedsatte funktionsevne?

Efter servicelovens § 113, stk. 4 gælder det, at der ud over den almindelige støtte på de 50 pct. af et almindelig standardprodukt kan ydes hjælp til betaling af

- forskellen mellem prisen på et almindeligt standardprodukt og
- prisen på det bedst egnede og billigste produkt.

Hjælpen ydes, hvis der foreligger ganske særlige forhold ved den nedsatte funktionsevne, som nødvendiggør anskaffelse af et forbrugsgode, der

- er dyrere end et almindeligt standardprodukt, *eller*
- nødvendiggør særlig indretning.

Ansøgning om forbrugsgode

Ansøgning kan ske via [borger.dk](#), via kommunes hjemmeside eller via skriftlig/mundtlig ansøgning til kommunen.

Afrunding

Reglerne om bevilling af forbrugsgoder er ikke helt enkle at forstå, hvilket gennemgangen af de forskellige afklaringstrin tydeligt viser.

Ankestyrelsens afgørelser omkring hvad der betragtes som sædvanlig indbo - og som der dermed ikke kan ydes hjælp til - er et væsentligt afklaringsstrin, som ændrer sig løbende i takt med et forbrugsgodes udbredelse.

For den gruppe af borgere, der anvender forbrugsgoder, som udelukkende fungerer som hjælpemidler (afklaring 4), kræver det et større arbejde at få beskrevet, hvorfor det er tilfældet. Her er det særligt vigtigt at sikre sig, at kommunen foretager en reel helhedsvurdering ud fra en samlet bedømmelse af borgerens livssituation.